

ARKIEROVÝ DOM NA PANSKEJ 26

REZIDENCIA KRÁĽOVSKÝCH

ÚRADNÍKOV (archontologická

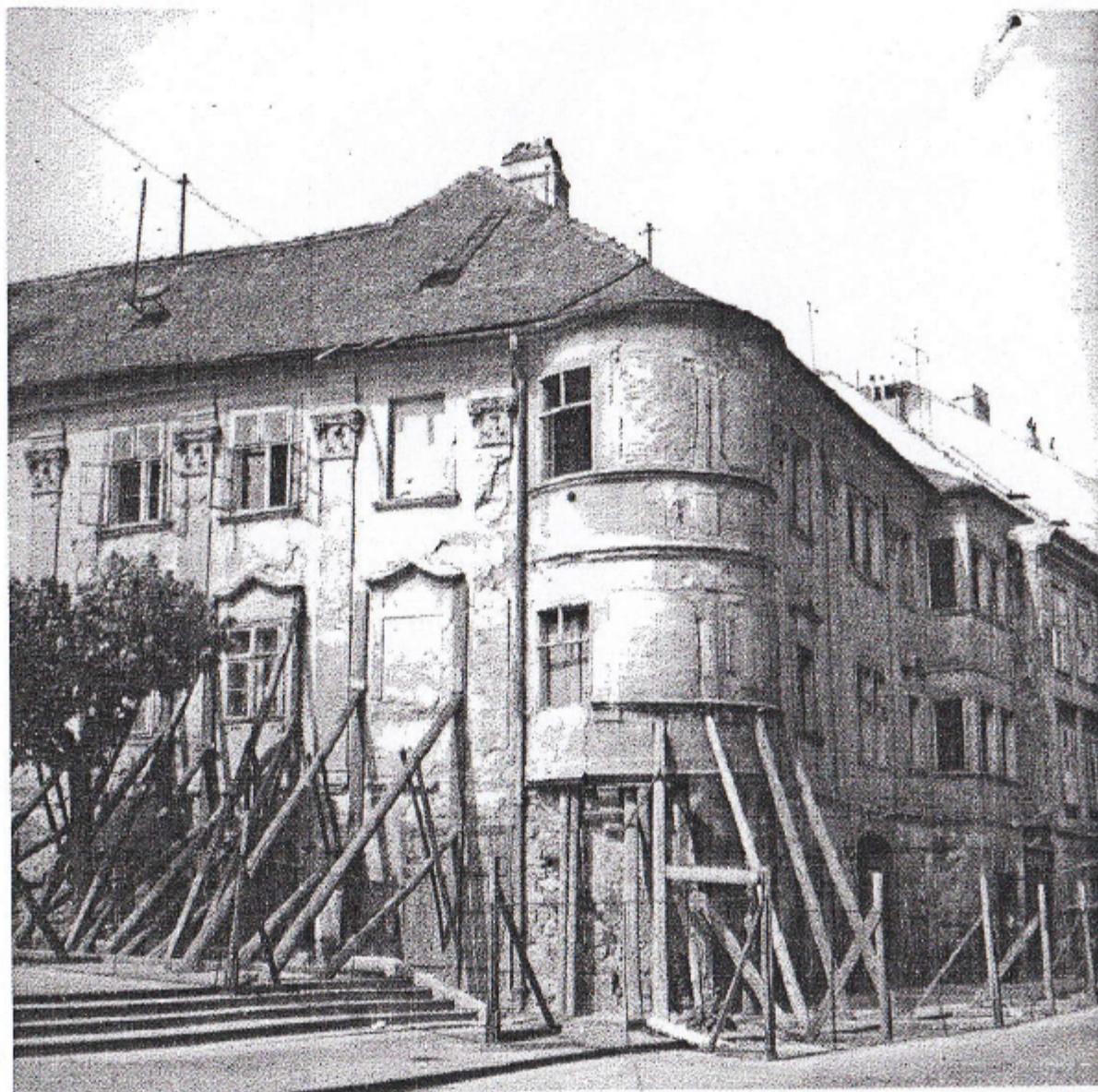
identifikácia majiteľov domu

v pomoháčskom období

Frederik Federmayer

Vyhľásenie Prešporka za uhorskú metropolu prinieslo od 16. storočia zásadné zmeny nielen v štruktúre jeho obyvateľstva, ale aj v majetkových pomeroch v meste. Popri starousadlých patricijských a meštianskych rodoch sa čoraz častejšie stávali majiteľmi prešporských domov a nehnuteľnosti šľachtické rody. Mnohé z nich sa v meste trvalo usadili a prispôsobili si získané domy na svoje stále rezidencie. Z dnešného pohľadu sú charakteristickými pamiatkami šľachtickej rezidenčnej kultúry novovekého Prešporka najmä dominujúce aristokratické paláce vystavané v 18. storočí v barokovom a rokokovom slohu, zachované dnes najmä na Ventúrskej a Panskej ulici, a čiastočne na Hlavnom námestí. Prevažujúcim šľachtickým obyvateľstvom novovekej uhorskej metropoly však neboli magnáti, ale šľachtickí úradníci zamestnaní v kráľovských úradoch sídliacich v meste, ako boli Uhorská komora, Uhorská miestodržiteľská rada, kráľovské tabulárne súdy, tridsiatková stanica, poštový úrad a kancelárie krajinských hodnostárov. Vo väčšine týchto inštitúcií sa úradovalo každodenne, čo si vyžadovalo trvalú prítomnosť ich zamestnancov v meste. Šľachtickí úradníci tak boli nútení hľadať si v Prešporku ubytovanie, kde by mohli bývať aj so svojimi rodinami. Obvykle žili v prenájmoch v meštianskych a šľachtických domoch, bohatší úradníci si ale kupovali v meste vlastné domy.¹ Rezidencie týchto úradníkov

¹ V 16. storočí bola kúpa domu šľachtickým úradníkom v centre Prešporka skôr zriedkavým javom. Situácia sa zmenila po roku 1608, od kedy sa tu šľachta začala hromadne zakupovať. Keďže šľachtici kupovali domy od meštianskych majiteľov, resp. si stavali domy na meštianskych parcelách, ich nehnuteľnosti aj nadalej podliehali zdaneniu. Preto mestské úrady začali od polovice 17. storočia vyhotovať osobitné daňové súpisu šľachtických domov. Jeden z prvých sa zachoval približne z roku 1660 a zaznamenal už 51 domov so šľachtickými majiteľmi v centre mesta a 41 domov so

Obr. 1. Dom pred rekonštrukciou (polovica 20. storočia, foto Archív PÚ SR)

zatiaľ neboli systematicky pamiatkovo skúmané, ani historicky zmapované a identifikované. V neposlednom rade nám stále chýba detailnejšia genealogická analýza majiteľov týchto domov.² Ukazuje sa totiž, že spomínané rezidencie neostávali v držbe len rodiny jedného úradníka, ktorý dom získal, ale mnohokrát sa dedili po mužskej a ženskej linii v mnohých generáciach. Ostávali tak dlhodobo v majetku príslušníkov úradníckej šľachtickej komunity.

šľachtickými majiteľmi na predmestiach. Archív mesta Bratislavu, Mesto Bratislava (ďalej AMB, MB), Spisy, Iadula 39, šk. 67, „Verzäichnus der Edl Leüth Heüsser allhier in Pressburg“ (nedatované).

2 Publikovaná štúdia k topografií mesta sa majiteľom domov podrobnejšie genealogicky nevenuje. Pozri: HOLÁK, Ján. Topografia historického jadra Bratislavu v 18. storočí. In *Bratislava*, III., 1967, s. 117–163. Jediná publikovaná genealogická topografia mesta je zase len sondou do prvej polovice 17. storočia: FEDERMAYER, Frederik. Rody starého Prešporka. Genealogický rozbor obyvateľstva a topografia mesta podľa súpisu z roku 1624. Monada : Bratislava, 2003.

Obr. 2, Dom po rekonštrukcii (stav v roku 2002, foto R. Biháry)

Z najstarších rezidencií šľachtických úradníkov v meste, teda tých, ktoré nimi boli už od 16. storočia, sa zachovalo do dnešných čias v pôvodnej podobe len málo budov. Mnohé boli v 18. storočí od základov barokovo prestavané, ďalšie zanikli, keď na ich mieste vystavali v 19. a 20. storočí nové obytné domy.³ Jeden z posledných, dodnes zachovaných v relatívne autentickej podobe, je dom stojaci na rohu Rudnayovho námestia a Panskej ulice charakteristický svojim dominantným dvojpodlažným arkierom (obr. č. 1, 2).⁴ Tento na stredovekých základoch vystavaný, pôvodne renesančný, neskôr barokovo upravený dom bol pomerne nedávno podrobený

3 To bol napríklad osud vežového domu zv. Burgl na Hlavnom námestí, ktorí koncom 19. storočia nechali jeho vtedajší majitelia Palugyayovci (údajne pre statické poruchy) zrútiť a vystavali na jeho mieste nový dom. Tento starý patricijský dom však práve v pomoháčskom období (od druhej polovice 16. storočia do konca 18. storočia) slúžil ako typická rezidencia šľachtických úradníkov Uhorskej komory. Počnúc od komorského radcu Valentína Ernleitnera († 1602), ktorý dom vyženil od patricijského rodu Lerchenfelderovcov. Za jeho neskoršieho majiteľa, komorského riaditeľa Juraja Rakovického († 1657) dokonca v dome niekoľkokrát zasadala rada Uhorskej komory. Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár, Magyar kamara levéltára, E 1, protocollum consilii, czím. 37, folio 59.

4 Dnes má popisné číslo Panská č. 26 a je majetkom SAV (Jazykovedný ústav).

pamiatkovo-historickému výskumu.⁵ V správe je označený za meštiansky dom, čo je možno z pohľadu jeho stavebno-architektonickej dispozície správne, z pohľadu jeho skutočnej história ale nie. Dom v čase jeho vystavania do dnešnej podoby nepatril mešťanom, ale dlhodobo a kontinuálne šľachtickým obyvateľom mesta – královským úradníkom. V tejto štúdií sa ich pokúsime identifikovať a archontologicko-genealogicky popísat.⁶

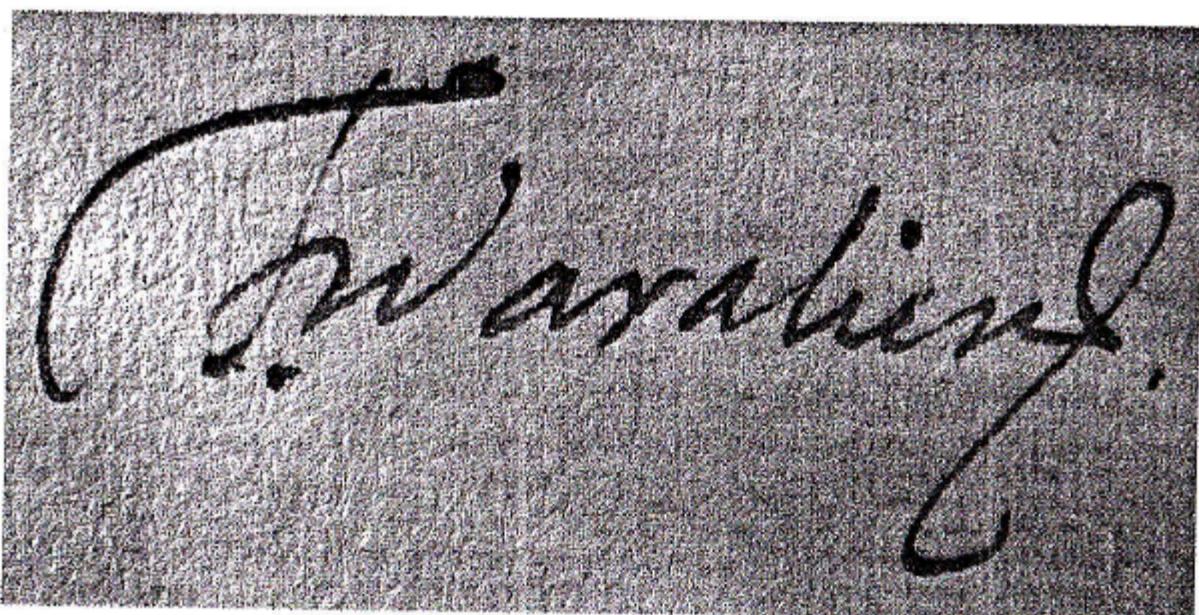
VÁRALLYAY-ENTZENWEISSOVSKÝ DOM (PRELOM 16/17. STOROČIA)

Podľa pamiatkového výskumu na dnešnej parcele domu stál objekt už od 14. storočia. Neskôr počas stredoveku bol rozšírený na trojkrídlovú dispozíciu. Dom patril kapitule, ktorá ho z času na čas prenajímalu mešťanom. Okolo roku 1600 došlo k zásadnej prestavbe domu na trojkrídlový, trojpodlažný reprezentačný dom s valcovým arkierom na rohu a centrálnym vstupom do dvora cez južné krídlo od Panskej ulice. Objekt tak získal v podstate dnešnú podobu.⁷ Práve v tomto období došlo k zásadnej zmene majetkových pomerov domu, čo istotne viedlo k tejto prestavbe. K zmene prišlo v roku 1583. V tomto roku kapitula so súhlasom uhorského miestodržiteľa Štefana Radécia vymenila spomínaný dom za iný dom na Kapitulskej ulici s královským úradníkom Františkom Várallyay-Kirchdorfferom, tajomníkom Uhorskej komory. V zmluve je dom, ktorý František získal, jednoznačne lokalizovaný „*totalem domum lapideam liberam canonicalem acialem in platea prope portam Weödricz et cimetario ecclesiae Sancti Salvatoris alias Beati Martini Episcopi adiunctam in a plaga orientale domus nobilis Valentini Duch tricesimotoris sua Maiestatis Stomphensis vicinatur*“. Výmena sa mohla zrealizovať pre obojstrannú výhodnosť, kapitula získala nehnuteľnosť na ulici, kde stáli aj ostatné kanonické domy, královský úradník zase na mieste, kde už v susedstve vlastnil dom iný královský úradník. Výmena nehnuteľnosti bola zaznamenaná nielen v autentických protokoloch Bratislavskej kapituly,

5 MORÁVKOVÁ, Zuzana – GOJDIČOVÁ, Silvia: NKP, dom meštiansky, Bratislava, Panská 26 – aktualizačný list (rkp.), PÚ SR, Bratislava, 2008, 14 str. Za poskytnutie podkladov ďakujem Mgr. Martine Orosovej,

6 Počas pamiatkového výskumu v roku 1984 sa archívnym výskumom (PhDr. Claude Baláž) podarilo podľa mien identifikovať väčšinu majiteľov domu. Ich spoločenské zaradenie a kariérne biografie zatiaľ nikto neskúmal. KRIVÁŇOVÁ, R. – JURSA, A. – PAULÍKOVÁ, E. Stavebno-historický výskum domu na Nálepkevej č. 26. Archív Pamiatkového ústavu SR, T 3072/A., s. 14–16.

7 V 17. a 18. storočí sa samozrejme ešte menila fasáda domu na barokovú a po zrušení svätomartinského cintorína bolo k domu pristavané severné jednopodlažné krídlo, ktoré však už nemalo ten reprezentačný charakter a slúžilo pravdepodobne pre hospodárske účely a ubytovanie služobníctva. KRIVÁŇOVÁ, R. – JURSA, A. – PAULÍKOVÁ, E. Stavebno-historický výskum domu na Nálepkevej č. 26. Archív Pamiatkového ústavu SR, T 3072/A., s. 21–24.

Obr. 3, Podpis Františka Varallyaya (1590, foto F. Federmayer)

ale aj do kráľovských kníh, čo utvrdilo právnu silu transakcie.⁸ Nazdávame sa, že prestavba domu začala práve po tomto dátume, keď sa dom stal rezidenciou tohto vysokého úradníka Uhorskej komory a jeho dedičov. Kto ale bol František Várallyay alias Kirchdorffer, v dokumentoch často označovaný aj latinizovaným priezviskom Varaliensis (obr. č. 3)?

Ked' 16. storočí začali v novej uhorskej metropole pôsobiť kráľovské úrady, do mesta čoraz častejšie prichádzali šľachtici ale aj mešťania zo všetkých regiónov kráľovstva, ktorí sa uchádzali o vstup do kráľovských služieb. Jedným z nich bol aj František, ktorý prišiel až zo vzdialeného Spiša. Vieme o ňom, že bol šľachticom, pravdepodobne z nobilitovaného meštianskeho rodu. Istotne pochádzal z mesta Spišské Podhradie, ktoré sa vtedy označovalo nemeckým názvom Kirchdorf, prípadne maďarským názvom Váralja. Prišiel vlastne z cudziny, pretože Spišské Podhradie bolo vtedy už vyše poldruha storočia v poľskom zálohu. Tento náš predpoklad potvrdzuje aj zmienka z roku 1565, podľa ktorej skutočne pochádzal z tohto spišského mesta. Vtedy už ako notár Uhorskej komory predal svoj majetok – osadu (predio) zvanú *Klozdorf* na Spiši meštianskemu rodu Kwesch, pochádzajúcemu tiež zo Spišského Podhradia.⁹

František Várallyay alias Kirchdorffer patril k tzv. druhej generácii prešporských kráľovských komorských úradníkov. Išlo o mladých vzdelancov, ktorí po roku 1550 vstupovali do služieb tohto novozaloženého úradu.

8 Slovenský národný archív, Hodnoverné miesto Bratislavskej kapituly (ďalej SNA, HMBK, autentický protokol č. 21, s. 432–433; Magyar Nemzeti Levéltár – Országos Levéltár, Arcanum digitéka, Arcanum Adatbázis, Királyi könyvek, č. 4, s. 370–371).

9 SNA, HMBK, autentický protokol č. 18, s. 29.

V nasledujúcich desaťročiach striedali generáciu tých, ktorí ešte stáli pri založaní Uhorskej komory v prvej polovici 16. storočia. Do uhorskej metropoly prišiel František niekedy medzi rokmi 1550–1560 ako človek (familiár) významného krajinského hodnostára Jána Dessewffyho, kráľovského dvormajstra, radcu a prednosta Uhorskej komory.¹⁰ Prvá zmienka o ňom z júla roku 1560 ho spomína v trocha chúlostivej situácii, kedy vypovedal spoločne s ďalšími 10 osobami pred osobitnou, kráľom menovanou komisiou o pomeroch v Uhorskej komore.¹¹ Tento najvyšší kráľovský úrad ekonomicko-finančnej správy sa totiž v tomto období dostal do krízy. Okrem výrazných výpadkov v kráľovských príjmoch sa objavili aj podozrenia z finančných podvodov a celkového zlého administrovania úradu, čo panovník riešil vymenovaním vyšetrovacej komisie pod vedením nitrianskeho biskupa Pavla Bornemiszu. Závery vyšetrovania nedostatky potvrdili, čo sa riešilo personálnymi zmenami vo vedení komory. Jej prednosta Ján Dessewffy bol 22. augusta 1561 panovníkom odvolaný a na jeho miesto bol vymenovaný vácovský biskup Ján Ujlaky.¹² Začalo sa tým dlhé obdobie (až do roku 1608), odkedy na čelo tejto inštitúcie boli menovaní len katolícki preláti.¹³

Odchod patróna Jána Dessewffyho z Uhorskej komory sa na živote Františka Várallyaya negatívne neprejavil. Práve naopak, mohol zostať zamestnancom komory a dokonca jeho kariéra sa s komorou už natrvalo spojila. František ostal pracovať v komorskéj kancelárii. V rokoch 1563–1566 je František doložený na poste notára v kancelárii Uhorskej komory s platom 100 zl. S jeho službami boli v komore isto spokojní, pretože v roku 1566 postúpil na post zástupcu tajomníka a nakoniec od roku 1571 na post jedného z dvoch tajomníkov komory s platom 250 zl.¹⁴ Ešte v roku 1563 mu uhorský miestodržiteľ Mikuláš Oláh udelil za verné služby majetkovú donáciu. František Várallyay, na poste komorského notára, spoločne s prešporským hlavným poštmajstrom Petrom Paarom vtedy získali kúriu v obci Nedožery

10 Ján Dessewffy, pôvodne dvormajster ostríhomského arcibiskupa Pavla Várdaya, neskôr dvormajster kráľa Ferdinanda I., stál vo vedení Uhorskej komory ako jej radca (1549–1557) a prednosta (1557–1561). Podrobnejšie k jeho kariére: MIKÓ, Árpád – PÁLFFY, Géza. A pozsonyi ferences templom késő reneszánsz és kora barokk síremlékei. In *Művészettörténeti Értesítő*, roč. 54, č. 3–4, 2002, s. 322–326.

11 GECSÉNYI, Lajos. Tajomný Thurzo. František Thurzo, predseda Uhorskej a Dvorskej komory (1546–1563). In LENGYELOVÁ, Tünde a kol. *Thurzovci a ich historický význam*. Pro História : Bratislava, 2012, s. 72, pozn. 92.

12 GECSÉNYI, c. d., 2012, s. 72.

13 FALLENBÜCHL, Zoltán, *Magyarország főmérítőságai*. Budapest : Maecenas, 1988, s. 109–110.

14 Druhým komorským tajomníkom bol Matej Ebeczky. ACSÁDY, Ignác. A pozsonyi és szepesi kamarák 1565–1604. Budapest 1894, s. 51, 79, 81, 82; EMBER, Gyöző. Az újkori magyar közigazgatás története. Budapest : MNM, 1946, s. 133; SNA, HMBK, autentický protokol č. 17, s. 125.

(*Nodeser*) v Nitrianskej stolici, ktorá predtým pripadla kráľovskej korune ako odúmrt po smrti šľachtica Mikuláša Nedožerského (*Nodeserczky*).¹⁵

Vymenený prešporský dom pri svätomartinskom cintoríne začal po roku 1583 slúžiť Františkovi Várallyayovi ako jeho stála rezidencia v uhorskej metropole. Predpokladáme, že so spomínanou renesančnou prestavbou domu začal práve on. Nevieme, či ju aj dokončil, pretože niekedy na prelome rokov 1590/1591 zomrel.¹⁶ Jeho vdova Zuzana sa zanedlho vydala za Juraja Entzenweissa, mladého kolegu svojho nebohého prvého manžela. Tento vzdelaný absolvent Viedenskej univerzity bol synom prešporského notára Tomáša Entzenweissa († okolo 1573).¹⁷ Okolo roku 1590 nastúpil do komory na post notára.¹⁸ Vieme, že František Várallyay zanechal maloleté deti, ktorých tútorom sa stal nový manžel jeho vdovy.¹⁹ Podľa mena ich nepoznáme, pretože zomreli ešte v detskom veku. Františkov dom tak nakoniec vyženil Juraj Entzenweiss, ktorý až do svojej smrti v roku 1623 zastával v Uhorskej komore post koncipistu a expeditora.²⁰ Podrobný súpis domov a obyvateľstva Prešporka vyhotovený na príkaz cisárskeho veliteľa mesta v roku 1624 dom eviduje pod poradovým číslom 4. a pod názvom *Domus Enczenweisiana*.²¹

Z detí manželov Entzenweissovcov sa dospelosti dožila jediná dcéra Alžbeta, ktorá sa po smrti rodičov stala dedičkou domu.²² V roku 1624 sa vydala za šľachtica Mateja Ganca z Gancsházy, ktorý bol tiež komorským úradníkom, pracovníkom komorskéj učtárne.²³ Spočiatku ale v otcovskom dome s manželom nežila, pretože ho obývala jej macocha Anna Entzenweissová, rodená Jägerová, opäťovne vydatá za prešporského richtára Krištofa Partingera, príslušníka vplyvného prešporského katolíckeho patricijsko-šľachtického rodu. Jeho bratom bol Dr. Gašpar Partinger, radca

15 Archivum primatiale Esztergom, Hodnoverné miesto Ostrihomskej kapituly (ďalej APE, HMOK), Akty, caps 3, fasc. 12.

16 Posledná zmienka ho spomína 2. októbra 1590. AMB, MB, Spisy, šk. 29, lad. 19/1.

17 AMB, MB, Magistrátny protokol 2a. 6, s. 542, 587; Bližšie o rodine Entzenweiss: FEDERMAYER, Frederik. Genealogický pohľad na prešporských mestských notárov druhej polovice 16. storočia. In: *Historica, Zborník PiF UK*, č. XLVI, 2005, s. 109–112, 125.

18 ACSÁDY, c. d., 1894, s. 83.

19 V roku 1593 kráľovský radca František Nagyváthy odkázal vo svojom teste Františkovým sirotám 100 zl. GECSÉNYI, Lajos. Egy kamarai tisztsviselő a XVI. században. Nagyváthy Ferenc. In *Turul*, 1999, roč. 72, s. 81; AMB, MB, Listy a listiny, inv. č. 8398.

20 FALLENBÜCHL, Zoltán, *Állami (királyi és császári) tisztségviselők a 17. századi Magyarországon*. Budapest : Osiris, 2002, s. 86

21 FEDERMAYER, c. d., 2003, s. 19.

22 AMB, MB, Listy a listiny, inv. č. 8914.

23 FALLENBÜCHL, c. d., 2002, s. 86, 107; NAGY, Iván. *Magyarország családai és nemzékrendi táblákkal*. IV., Pest : M. Ráth, 1858, s. 320–321.

Uhorskej komory.²⁴ V roku 1626 sa dokonca Matej Gancsházy ohradil voči mestu, ktoré od neho požadovalo poplatky za dom, s tým, že dom s rodinou neužíva a staršie dlhy vyrovnali ešte rodičia jeho manželky. Až po smrti manželky sa Alžbeta Entzenweissová do domu opäť nastahovala. Manželstvo s Matejom Gancsházym však trvalo len krátko, pretože jej muž pomerne mladý zomrel. Vo svojom testamente zo 4. novembra 1629, spisanom v tomto dome pred prešorským kanonikom Tomášom Bielaviom a farárom Heinrichom Schraderom, Matej odkázal väčšinu majetkov svojej tehotnej manželke Alžbete.²⁵ Dieťa sa už narodilo ako pohrobok, avšak aj ono pokrstené menom matky zomrelo podobne ako ich predchádzajúci dvaja synovia ešte v detskom veku. Po roku 1630 tak mal dom len jediného dediča – vdovu Alžbetu Entzenweissovú.

SZENTBENEDEKYOVSÝ DOM (17. STOROČIE)

Niekedy okolo roku 1635 Alžbetu úspešne požiadal o roku mladý komorský úradník Marek Szentbenedeky. Mladomanželia sa následne nasťahovali do rodičovského domu nevesty. Tým sa začalo pre túto úradníčku rezidenciu „zlaté obdobie“ trvajúce sedem desaťročí. V tomto období bola sídlom dvoch skutočne významných královských úradníkov a popredných osobností prešporskej šľachticko-úradníckej komunity. Najprv Mareka Szentbenedekyho, dlhoročného zamestnanca, neskôr člena vedenia Uhorskej komory, potom jeho zaťa, krajinského úradníka Valentína Szentheho, ktorý z domu spravil sídlo úradov podmiestodržiteľa (cca 1672–1681) a podpalatína (1681–1699).²⁶ Spomínaný dom sa však nestal len úradným sídlom, ale bol zároveň trvalo obývaný rodinami (manželkami a deťmi) spomínaných úradníkov. Svedčia o tom krsty narodených detí nielen u Szentbenedekyovcov, ale už aj u Gancsházyovcov, a neskôr Mártonfalvayovcov a Szentheovcov, ktoré slávili spravidla na susednej fare sv. Martina. Hoci vieme, že tieto rodiny mali aj viaceré vidiecke majetky a kúrie v okolí mesta, zdá sa, že manželky týchto úradníkov privádzali na svet svoje deti v meste, istotne v tomto

24 V dome vtedy býval aj príbuzný Anny Jägerovej, Andrej Jäger (Jager). FEDERMAYER, c. d., 2003, s. 19, 55. Podrobnejšie o prešporskej katolíckej patricijskej rodine Partinger: FEDERMAYER, Frederik. Gašpar Partinger († 1630). Osudy a kariéra královského úradníka na prelome 16. a 17. storočia. In KLIMEKOVÁ, Agáta – AUGUSTÍNOVÁ, Eva (ed.). *Ján Jessenius. Slováci na panovníckych dvoroch*. Martin : SNK, 2012, s. 220–236.

25 SNA, HMBK, autentický protokol č. 31, s. 183–184.

26 V 17. storočí úradu královského miestodržiteľa a palatína nemali v meste vlastné budovy, ale úradovalo sa v súkromných rezidenciach týchto krajinských hodnostárov. Keďže ale miestodržiteľ Juraj Szelepcsenyi a následne palatin Pavol Esterházy trvalo nebývali a nepôsobili v Prešporku, úradnú činnosť v uhorskej metropole riadil ich zástupca, tu trvalo rezidujúci Valentín Szenthe.

dome. Zaujímavý je aj pohľad na matričné záznamy o krstoch týchto detí, ktoré dokladajú ako spoločensky vážení boli majitelia domu vo vtedajšej šľachtickej komunite. Napríklad krstnými rodičmi detí boli často radcovia Uhorskej komory, či dokonca priamo komorský prednosta Štefan Zichy a jeho manželka Magdaléna Amadeová.²⁷

V tejto štúdii nie je priestor podrobne sa venovať biografiám a kariérnym príbehom spomínaných významných majiteľov domu. Spomenieme len niektoré zaujímavosti. Marek Szentbenedeky bol napríklad typickým príkladom príslušníka prvej vlny domáčich uhorských jezuitských odchovancov, ktorí boli systematicky presadzovaní do štátnej (kráľovskej) správy. Na prelome 16. a 17. storočia bolo v Uhorsku tak málo vzdelaných katolíckych šľachticov, že bol niekedy problém nájsť vhodných kandidátov na posty v kráľovských úradoch. Preto boli niekedy obsadzované protestantami, alebo veľmi často cudzincami, čo domáce uhorské stavy prijímali s veľkou nevôleou. Keď Peter Pazmány zakladal v Trnave jezuitské kolégium s gymnáziom (1616) a následne univerzitu (1635) robil to s prioritným cieľom vychovať početnú mladú generáciu katolíckych vzdelancov, ktorá by v duchovných ale aj svetských povolaniach podporili jeho rekatolizačné zámery. Marek Szentbenedeky bol takýmto vzdelancom, patril dokonca k prvým, ktorí v Trnave študovali (v rokoch 1616–1617).²⁸ Mnohých z tých študentov, ktorí pochádzali z nešľachtického rodu, vedel kardinál podporiť aj výraznejšie, sprostredkováním nobilitácie a následne zamestnania v kráľovských úradoch. Marek Szentbenedeky získal šľachtický stav od panovníka Ferdinanda II. privilegiom vydaným dňa 13. mája 1626, teda ešte ako veľmi mladý človek.²⁹ Jeho kariére v kráľovských službách už nič nebránilo.

Po roku 1622 sa Uhorská komora v hlavnom meste začala personálne rozširovať, boli zriadené viaceré nové posty a do úradu už prijímalu len náležite vzdelaných prohabsbursky orientovaných katolíckych šľachticov, prípadne nobilitovaných mešťanov. Do jednotlivých oddelení komory postupne prijali na miesta praktikantov aj viacero mladých absolventov škôl, medzi nimi v roku 1628 aj Mareka Szentbenedekyho.³⁰ Nie každý z praktikantov nakoniec získal v úrade trvalé zamestnanie. Marek sa však osvedčil

27 Pozri napr. krsty detí z tohto domu k dátumom 17. II. 1655, 5. VII. 1658, resp. 2. IV. 1671. AMB, Zbierka cirkevných matrík, Bratislava, farský úrad sv. Martina.

28 KÁZMÉR, Miklós. *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század*. Budapest : Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1993, s. 994.

29 NYULÁSZI-STRAB, Éva. *Öt évszazad címerei. Wappen aus fünf Jahrhunderten*. Szekszárd : Babits, 1999, s. 409.

30 FALLENBÜCHL, c. d., 2002, s. 309.

a práci v Uhorskej komore zasvätil celú, vyše 40 desaťročí trvajúcu kariéru. V základných rysoch ju predstavuje nasledujúca kariérna biografia:³¹

Marek Szentbenedeky, kariérna biografia:

1600 cca	narodený na neznámom mieste, pôvodom azda z Hronského Beňadika
1616–1617 >	štúdium na jezuitskom gymnáziu v Trnave
1626, V. 13.	povýšenie do uhorského šľachtického stavu
1627	králov človek (homo regius) v kráľovskej kúrii
1628	praktikant v Uhorskej komore
1628–1638	pisár v účtovnom úrade Uhorskej komory
1638–1643	účtovný koadjuktor v Uhorskej komore
< 1638–1643	zastupujúci kráľovský tridsiatník v Senci
1643–1651	hlavný kráľovský tridsiatník v Senci
1651–1666	hlavný účtovník Uhorskej komory
1660–1669	titulárny, neskôr riadny radca Uhorskej komory
1669	zomrel pravdepodobne v Prešporku

V prvej polovici 17. storočia bolo obyvateľstvo uhorskej metropoly ešte z výraznej väčšiny tvorené protestantmi. Strediskami katolíckeho života v meste boli okrem cirkevným inštitúcií a kláštorov najmä rezidencie katolíckych krajinských hodnostárov a úradníkov. Szentbenedekyovský dom neboli výnimkou, ba práve naopak, jeho majitelia vždy patrili k aktívnym prešporským katolíkom. Keď jezuiti pri prešporskom kolégiu založili 2. decembra 1629 mariánsku kongregáciu Nanebovzatia Márie, ktorej prvým rektorm sa stal kardinál Peter Pázmány, do tohto náboženského bratstva vstupovali najmä miestni duchovní a šľachtickí úradníci.³² Hneď medzi zakladajúcimi členmi bratstva sme našli Alžbetu Entzenweissovú, vdovu Gancsházyho (vstúpila 4. XII. 1629), ako aj Mareka Szentbenedekyho (vstúpil 5. XII. 1629).³³ Vtedy ešte neboli manželia.

31 FALLENBÜCHL, c. d., 2002, s. 309–310; ŠA v Bratislave, pobočka v Trnave, Magistrát mesta Trnava, Missiles, šk. 72, rok 1640, šk. 78, rok 1646; SNA, HMBK, Spisy, capsu 21, fasc. 2, 6, 11; SNA, HMBK, autentické protokoly č. 46, s. 105, č. 45, s. 272, č. 43, s. 687, č. 41, s. 5, 404, 499; SNA, Archív Bratislavskej kapituly, III. časť, šk. 31, fasc. 4;

32 BAGIN Anton. Bratislavskí jezuiti a mariánska úcta (v 17. a 18. storočí). In *Viera a život*, roč. 1, č. 2, 1991, s. 100–101.

33 Pozri originál protokolu bratstva, uložený v knižnici Seminára cirkevných dejín Rímskokatolíckej cyrilometodskej bohosloveckej fakulty UK v Bratislave (CMB F, XVIII R 36, s. 242, 843)

Manželstvo Szentbenedekyovcov bolo plodné, genealogicky sa podarilo identifikovať ich sedem potomkov, z ktorých päť dosiahlo aj vyšší vek. Napriek tomu, že dvaja Marekovi synovia dokonca už študovali u jezuitov, zomreli mladí a nakoniec svojho otca prežili len tri dcéry, ktoré sa stali dedičkami domu. Keďže Anna Katarína Szentbenedekyová, vydatá za komorského notára Adama Angarana, zomrela pomerne mladá a jej jediná dcéra ešte v detskom veku, jej sestra Anna Zuzana Szentbenedekyová sa nevydaťa, dom sa v posledných desaťročiach 17. storočia dostal do držby Alžbety Szentbenedekyovej, pravdepodobne Marekovej najstaršej dcéry. Alžbeta sa spočiatku vydala za šľachtica Adama Mártonfaluva, pochádzajúceho z prednej a starobylej zadunajskej katolíckej rodiny. Adamov brat Ladislav bol jezuitom, on sám mal dobré vzťahy na uhorské katolícke špičky.³⁴ Ukázalo sa to v roku 1655 počas korunovácie Leopolda I., keď Adama menovali za jedného z čašníkov na korunovačnej hostine.³⁵ V manželstve Adama Mártonfaluva a Alžbety Szentbenedekyovej sa narodila len jedna dcéra Julianá, ktorá vyrastala ako sirota, pretože jej otec v roku 1657 zomrel. Jej matka sa zakrátko vydala za mladého Valentína Szenthého, vzdelaného notára na dvore arcibiskupa J. Lippaya. Vybrala si veľmi dobre. Nový manžel, hoci pochádzal zo skromnejších pomerov, bol kariérne veľmi úspešný a z Alžbety nakoniec spravil aristokratku. Szenthého kariérny príbeh začal podobne ako u jeho svokra Mareka Szentbenedekyho. Valentín tiež študoval u trnavských jezuitov, aj on pochádzal z rodu, ktorý neboli urodzený.³⁶ Szentheovci boli pôvodne meštanmi v Nitre, nobilitáciu získali len v roku 1613. Zaslúžil sa o ňu Valentínov otec Mikuláš Szenthé, ktorý bol nitrian-skym richtárom. Valentín sa presadil najmä ako vynikajúci právny poradca, sudca a koncipovateľ listín. Pracoval v kanceláriách krajinských hodnostárov, neskôr ich aj riadil. Uhorská metropola sa na vyše štyri desaťročia stala jeho stálym pôsobiskom. Jeho pozoruhodný spoločenský vzostup zobrazuje nasledujúca kariérna biografia:³⁷

34 NAGY, c. d., VII. 1860, s. 352.

35 Na korunovačnej hostine na prešporskom hrade mal na starosti stôl, na ktorom sedeli vyslanci kráľovských miest a neprítomných vdôv uhorských magnátov. PÁLFY, Géza. Koronázási lakovák a 15–17. századi Magyarországon. In *Századok*, roč. 138, č. 5, 2004, s. 1057.

36 KÁZMÉR, c. d., 1993, s. 994.

37 FALLENBÜCHL, c. d., 2002, s. 310; SNA, HMBK, autentický protokol č. 43, s. 436, 713, č. 44, s. 21, 406, 588, č. 46, s. 5, 9, 147, 437, 1054, 1289, 1366, č. 47, s. 291, 598, č. 48, s. 91, 134, 287, č. 50, s. 38, 130, 203, 361, 762, 927; SNA, HMBK, Spisy, capsu 3, fasc. 4, capsu 23, fasc. 13, 14, č. 24, fasc. 6, č. 26 et A, fasc. 6

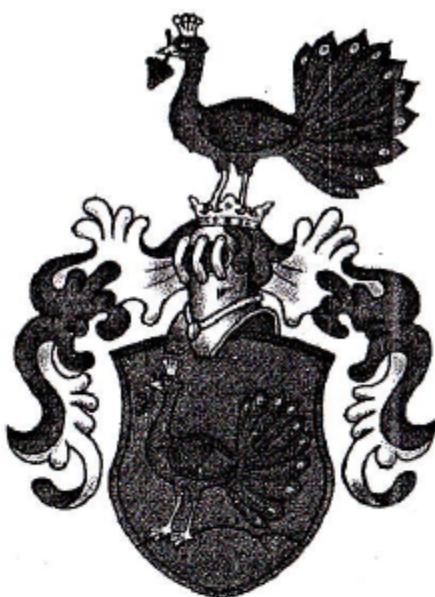
Valentín Szenthe, kariérna biografia:

1630 cca	narodený v Nitre, Horné mesto
1643–1649	štúdium na jezuitskom gymnáziu v Trnave
1650 >	štúdium na univerzite ?
1654	prísediaci stoličného súdu Nitrianskej stolice
1655	kráľovský kuriálny notár
1656	notár na dvore ostruhomského arcibiskupa Juraja Lippaya
1660–1670	tajomník kancelárie krajinského sudcu Františka Nádasdyho
1660–1676 >	protonotár krajinského sudcu
1660–1682 >	prísediaci kráľovskej súdnej tabule
1672–1681	zástupca kráľovského miestodržiteľa Juraja Szelepcsenyiho
1680–1682	podžupan Prešporskéj stolice
1681–1699	podpalatín, zástupca palatína Pavla Esterházyho
1687	pasovaný za rytiera Zlatej ostrohy
1688, III. 4.	povýšenie do barónskeho stavu
1689–1699	kráľovský radca
1699	IX. 11. <→ IX. 27. zomrel pravdepodobne v Prešporku

Životný príbeh Valentína Szenthého bol aj dobrodružný. V žiadnom prípade neboli len suchopárnym úradníkom. Vždy sa pohyboval na špičke uhorskej politiky, niekedy na jej samotnej hrane. Jeho dlhoročný patrón František Nádasdy († 1671) bol po odhalení Wesselényiho sprisahania popravený, Valentínovej kariéry sa to však nedotklo. Zúčastnil sa dokonca aj viačerých vojenských ťažení (1664, 1683, 1686).³⁸ Na jeseň roku 1699 Valentín spísal svoj testament. Kedže bol bezdetný, celý svoj majetok, vrátane prešporského domu, odkázal manželke Alžbete Szentebenedekyovej.³⁹ Osoba Valentína Szenthého je zaujímavá aj z heraldického hľadiska. Dokladá, ako sa menili a polepšovali erby kráľovských úradníkov v 17. storočí. V mladosti, aj počas svojej kariéry v Prešporku, Valentín užíval erb, ktorý získal v roku 1613 od panovníka Mateja II. ešte jeho otec Mikuláš Szenthé. Jeho heraldické znamenie tvoril skutočne zaujímavý motív – na trojvrší stojaci páv držiaci v zobáku strapec hrozna (obr. č. 4). Motív viniča nebol v erbe náhodne,

38 V roku 1683 musel utiecť pred Thökölyho povstalcami dokonca z Uhorska, ktorí mu navyše vyplienili majetky a spravili škody vo výške niekoľko tisíc zlatých. V roku 1686 sa osobne zúčastnil obliehania a dobitia bývalej uhorskej metropoly Budína od Turkov. ALDÁSY, Antal – CZOBOR, Alfréd. *A Magyar nemzeti múzeum könyvtárának czímeres levelei*, IV., Budapest, 1938, s. 224–225.

39 SNA, HMBK, autentický protokol č. 51, S. 19, 84.

Obr. 4, Šľachtický erb rodu Szenthe
(1613, kresba M. Cyrány)

Obr. 5, Barónsky erb rodu Szenthe
(1688, repro F. Federmayer)

predkovia rodu boli vinohradníci, mali vinohrady na vrchu Zobor.⁴⁰ Keď Valentína Szentheho povýšili v roku 1688 do barónskeho stavu, panovník mu v priviléji udelil zároveň aj barónsky erb. V erbe Szentheovcov vtedy došlo k dvom polepšeniam. Povýšenie do magnátskeho stavu vyjadrovalo v poli štítu pridanie korunky na trojvršie, v ktorej teraz páv stál. Cisár však v zdôvodnení svojho rozhodnutia o udelení barónskeho stavu spomína nielen Valentíne zásluhu na poli vojenskom a úradníckom, ale aj jeho dlhoročné verné služby habsburskému domu. Preto sa rozhadol odmeniť Valentína osobitnou milosťou a zmenil erb tak, že do klenotu jeho nového barónskeho erbu mu daroval korunovaného cisárskeho orla držiaceho meč a olivovú ratolest (obr. č. 5).⁴¹ Táto zmena mala do večnej pamäte rodu pri pomínať Valentíne služby cisárskemu dvoru. Nakoniec sa tak ale nestalo, pretože o dvanásť rokov Valentín Szenthe zomrel bez potomkov a jeho polepšený erb sa prestal používať.

DOM „RYTIEROV ZLATEJ OSTROHY“

Okolo roku 1700 dom opäť vlastnila vdova s menom Alžbeta.⁴² Po Alžbete Entzenweissovej to teraz, presne po sedemdesiatich rokoch, bola jej dcéra Alžbeta Szentbenedekyová. Obe mali niečo spoločné, obe totiž

40 SNA, Filmotéka, II. – B 316, Hodnoverné miesto Nitrianskej kapituly, autentický protokol č. 47, s. 94.

41 ALDÁSY – CZOBOR, c. d., s. 224–225; BALOGH, Gyula – SZLUHA, Márton. Vas vármegye nemes családjai, Budapest, 1998, s. 267.

42 AMB, MB, Magistrálny protokol – koncept, 58 2a. c, s. 65.

boli poslednými členkami svojich rodov, ktoré nimi nielen po meči, ale aj po praslici vymreli. Akoby tento dom veľmi nesvedčil rodinnému životu, výchove a starostlivosti o deti, ktoré v ňom veľmi často v detskom a mládežníckom veku zomierali. Mohla to ovplyvniť bezprostredná blízkosť preplneného cintorína, ktorý susedil priamo s domom? Tento mohol byť zdrojom choroboplodných zárodkov nielen v ovzduší, ale aj vode. Koniec koncom rody Várallyay, Entzenweiss, Mártonfalvay, Szenthe (barónska vetva), či Szentbenedeky, ktoré v dome bývali a vymreli neboli posledné, zakrátko v dome vymrel ďalší významný rod.

Kedže deti Alžbety Szentbenedekyovej a Valentína Szentheho zomreli v dojčenskom veku, ostala len jediná dedička – Alžbetina dcéra Julianá Mártonfalvayová z prvého manželstva. Tá v dome bývala len v mladosti, potom sa vydala do aristokratickej rodiny Amadeovcov a stala sa magnátkou. Jej manžel Leonard Amade († 1689), vnuk podpalatína baróna Leonarda Amadeho, vlastnil rezidenčný dom na Michalskej ulici, rodina však častejšie bývala na svojich kaštieľoch a majetkoch na Žitnom ostrove.⁴³ Po predčasnej smrti svojho prvého manžela sa Julianá vydala v roku 1695 za vysokého kráľovského úradníka Pavla Orbána, ktorý ako palatínsky protonotár bol najbližším spolupracovníkom jej otčima podpalatína Valentína Szentheho v úrade palatína Pavla Esterházyho.⁴⁴ Aj s ním však zakrátko po roku 1698 ovdovela a ostala len s jednou malou dcérkou Alžbetou.⁴⁵ Predpokladáme, že potom sa opäťovne pristáhovala do prešporského domu na Panskej ulici, kde sa stretli tieto tri posledné členky rodu – Alžbeta Szentbenedekyová, jej dcéra Júlia Mártonfalvayová a vnučka Alžbeta Orbánová. V roku 1710 Júlia spísala svoj testament a majetky odporučila jedinej dcere a dedičke, svojej dcere Alžbete.⁴⁶ Jej svadbou ešte v tom istom roku sa dom dostal opäťovne do držby vysokých kráľovských úradníkov. Alžbeta Orbánová sa vydala za baróna Tomáša Maholányho, syna baróna Jána Maholányho zo Sliepčian a Eberhardu, kráľovského personála a tajomníka kancelárie.⁴⁷ Predpokladáme, že išlo o vopred dohodnutý rodinný zväzok, v ktorom sa spojili dedičia dvoch významných úradníckych rodov. Ich predkovia sa dobre

43 Najnovšia štúdia o Amadeovcov aj s genealógiou: FEDERMAYER, Frederik. Uhorskí magnáti a ich erby v novoveku. Heraldický príbeh rodu Amade. In FEDERMAYER, Frederik a kol. *Magnátske rody v našich dejinách 1526–1948*. SGHS : Martin, 2012, s. 256–291; FEDERMAYER, c. d., 2003, s. 104–105.

44 FALLENBÜCHL, c. d., 2002, s. 218.

45 SZLUHA, Márton. *Nyitra vármegye nemes családjai*. II. (L-ZS), Budapest : Heraldika, 2005, s. 238.

46 ŠA v Bratislave, Mariánska provincia františkánov, šk. 53, fasc. 2.

47 SZLUHA, c. d., 2005, s. 52–53; ŠA v Bratislave, pobočka v Modre, Magistrát mesta Svätý Jur, Súdny protokol č. 861, folia 48, 80.

Obr. 6, Pečať Tomáša Maholányiho, radcu Uhor. komory (1721, foto F. Federmayer)

poznali, veď Valentín Szenthe bol zástupcom miestodržiteľa arcibiskupa Juraja Szelepcsényiho, Ján Maholányi zase prefektom správy szelepcsényiovských majetkov a dokonca aj príbuzným samotného arcibiskupa. Valentín Szenthe získal baronát v roku 1688, Ján Maholányi zase v roku 1690, resp. 1695.⁴⁸ Keď personál Ján Maholányi osobne spísal v roku 1699 svoj testament, jedným zo svedkov tohto aktu bol práve Valentín Szenthe.⁴⁹ Zaujímavé je,

že v roku 1687 boli obaja, spoločne aj s vyššie spomínaným protonotárom Pavlom Orbánom, pasovaní za rytierov Zlatej ostrohy. Tento mimoriadne čestný titul (*Eques auratus*) si mohli vo svojej titulatúre uvádzat šľachtici, ktorých po svojej korunovácii pasoval za rytierov čerstvo korunovaný uhorský kráľ, obvykle v prešporskom františkánskom kostole. V prípade týchto troch prešporských šľachticov to bol mladý kráľ Jozef I. Pôvodne túto čest získavali zaslúžilí vojaci, neskôr počas novoveku aj hodnostári a zaslúžilí úradníci, čo bol prípad aj týchto pánov.⁵⁰

Manžel Alžbety Orbánovej Tomáš Maholányi († 1727) pokračoval v tradícii majiteľov domu a aj on pôsobil v kráľovských službách. V rokoch 1720–1727 bol radcom Uhorskej komory (obr. č. 6).⁵¹ Ešte predtým v roku 1712 ho panovník, podobne ako jeho otca a spomínaných predchádzajúcich majiteľov a obyvateľov tohto domu, pasoval za rytiera Zlatej ostrovy. Na prelome 17. a 18. storočia sa dom stával akousi rezidenciou týchto titulárnych rytierov. Maholányiovci boli typickým rodom kráľovských úradníkov. Od roku 1727, teda od Tomášovej smrti, sa komorským radcom stal aj jeho mladší brat barón Jozef Maholányi († 1746).⁵² Napriek tomu, že Tomášovi bratia

48 SNA, HMBK, caps. 64, fasc. 6, num. 62–66.

49 Bližšie o dejinách a organizácii tohto titulárneho uhorského rytierskeho rádu: CZIRÁKY, Anton. *De Ordine Eqvitorum Avratorum Hungariae*. Pestinum, 1792.

50 Rodina ostala v príazni dvora aj po Tomášovej smrti. V roku 1728 palatin Mikuláš Pálffy nariadil uviesť do držby panstva a kaštieľa v Šuľanoch (Súll) na Žitnom ostrove jeho vdovu Alžbetu Orbánovu aj s deťmi, s odkazom na zásluhy jej zosnulého manžela a s prihliadnutím na fakt, že bola dedičkou nebohého podpalatína Valentína Szentheho. SNA, HMBK, Spisy, caps. 6, fasc. 8.

51 FALLENBÜCHL, Zoltán. A magyar kamara tiszttiszelői a XVIII. században. In *Levélzári közlemények*, roč. 41, č. 2, 1970, s. 295, 296.

Anton a Jozef zomreli bezdetní, jeho manželstvo bolo veľmi plodné a poznáme z neho až 9 detí.⁵² Rod sa však prekvapivo ďalej nerozvíjal, chlapci boli chorlavi a rýchlo zomierali. Smrťou posledného Tomášovho syna, Tomáša Maholányho mladšieho, vo veľmi mladom veku v Prešporku, vymrel v roku 1749 celý barónsky rod Maholányiovcov po meči.⁵³ Opäť sa potvrdil nepriaznivý fenomén tohto domu.

Otvorená ostáva otázka, kedy boli na dome vykonané barokové úpravy fasád. Nazdávame sa, že sa tak mohlo stať práve za Maholányiovcov. Rod bol známy bohatými stavebnými aktivitami v uhorskej metropole ako aj v okolitých obciach regiónu (napr. Báč, Pezinok, Mariánka).⁵⁴ V samotnom Prešporku vlastnil viacero domov. Podľa súpisu z roku 1696 držal dva domy v meste a jeden na predmestí (*Platea Weissenburgica*), ktorý akurát prestavoval. Mladší súpis z roku 1717 zaznamenal Tomáša Maholányho, ako majiteľa domu za Vydrickou bránou a jeho staršieho brata Antona Maholányho, ako vlastníka ich pôvodného otcovského domu stojaceho v uličke pri Obilnom trhu.⁵⁵ V prvej tretine 18. storočia patrili Maholányiovci k skutočným mečenom ranobarokového Prešporka, istotne by si zaslúžili vedecké spracovanie aj vo forme tématickej monografie. Vymretím tohto rodu sa predbežne končí aj obdobie držby spomínaného domu královským úradníctvom. V druhej polovici 18. storočia sa bývalá rezidencia Szentbenedekyovcov a Maholányiovcov dostala predajom do vlastníctva iných majiteľov, medzi ktorými už neboli tak častí královskí úradníci. Nastala tak iná kapitola dejín tohto domu.⁵⁶

---

52 Veľmi cenným genealogickým prameňom je revízia veku detí baróna Tomáša Maholányho, ktorú vykonal Prešorská kapitula 23. apríla 1727, teda krátko po smrti ich otca. SNA, HMBK, capsu 40, fasc. 4.

53 Dodnes žijú už len príslušníci zemianskych vetiev Maholányiovcov. SZLUHA, c. d., 2005, s. 53. Archív vymretej barónskej vetvy Maholányiovcov, ale aj rodové písomnosti predchádzajúcich majiteľov domu, včetne napríklad originálov barónskeho privilégia pre podpalatína Valentína Szentheho (1688)

a nobilitačného privilégia pre Mareka Szentbenedekyho (1626) sa dnes nachádzajú v Maďarskom krajinskom archive v Budapešti, vo fondech archívu Forgáčovcov, kam sa dostali cez Tomášovu dcéru Júliu Maholányovú, manželku grófa Ladislava Forgácha.

54 K ich najvýznamnejším fundačným aktivitám bola podpora založenia prešorského kláštora Milosrdných bratov, v ktorých kostole sa potom nachádzala aj krypta rodu.

55 AMB, MB, spisy, šk. 113, l. a. 52, fasc. 1.

56 Výskum k vypracovaniu štúdie bol podporený grantom *Hodnoverné miesto Bratislavská kapitula 1526 – 2. polovica 19. storočia*. VEGA, 1/067413.

GENEALÓGIA RODINY KOMORSKÉHO RADCU MAREKA SZENTBENEDEKYHO A PODPALATÍNA VALENTÍNA SZENTHEHO:

- A1. Marek SZENTBENEDEKY, * okolo 1600, † 1669 pravdepodobne v Prešporku, radca a hlavný účtovník Uhorskej komory, manželka: Alžbeta ENZENWEISS († po 1653), dcéra Juraja Enzenweissa, koncipistu Uhorskej komory a Zuzany Justíny, vdovy Františka Varalyay-Kirchdorffera, komorského tajomníka, I. manžel Matej Gancs z Gancsházy († 1629), účtovný koadjuktor Uhorskej komory, potomkovia: od prvého manžela B1. – B3., od druhého manžela B4. – B10.
- A2. Juraj SZENTBENEDEKY, doložený 1626, brat A1.
- B1. Ján GANCSHÁZY, *31. X. 1625 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku
- B2. Peter GANCSHÁZY, *26. jún 1627 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku
- B3. Alžbeta GANCSHÁZY, *1630 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku
- B4. Ignác SZENTBENEDEKY, *1636 v Prešporku (?), † po 1650, študent jezuitského gymnázia
- B5. Ján Juraj SZENTBENEDEKY, *14. IV. 1642 v Prešporku, † zomrel pravdepodobne v detskom veku
- B6. František SZENTBENEDEKY, *24. I. 1644 v Prešporku, † po 1663, študent jezuitského gymnázia,
- B7. Marek SZENTBENEDEKY, *22. IV. 1646, † zomrel pravdepodobne v detskom veku
- B8. Anna Katarína SZENTBENEDEKY, *18. IX. 1648 v Prešporku, † medzi 1681–1684, manžel: Adam ANGARANO († pred 1692), notár v učtárni Uhorskej komory, potomkovia: C1.
- B9. Anna Zuzana SZENTBENEDEKY, doložená 1666–1684
- B10. Alžbeta SZENTBENEDEKY, doložená 1657–1706, manželia: I. Adam MÁRTONFALVAY († pred 1657), II. barón Valentín SZENTHE († 1699), uhorský podpalatín, kráľovský radca a rytier Zlatej ostrohy, potomkovia: od prvého manžela D1., od druhého manžela E1. – E3.
- C1. Eva Františka ANGARANO, *2. IV. 1671 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku
- D1. Juliana MÁRTONFALVAY, *17. II. 1655 v Prešporku, † okolo 1710, manželia: I. baron Leonard AMADE z Vrakúňa († 1689), II. Pavol ORBÁN († po 1698), prešporský podžupan, palatínsky protonotár

- E1. Štefan SZENTHE, *5. VII. 1658 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku
- E2. Magdaléna SZENTHE, *17. I. 1660 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku
- E3. Pavol SZENTHE, *8. I. 1663 v Prešporku, † pravdepodobne v detskom veku

CHRONOLOGICKÝ PREHĽAD MAJITEĽOV DOMU (1583-1749)

- < 1583 Prešorská kapitula
- 1583-1590 > František Várallyay-Kirchdorffer († po 1590), tajomník Uhorskej komory
- < 1591-1609 Zuzana Justína († 1609), vdova Františka Várallyaya, neskôr manželka Juraja Entzenweissa
- 1609-1623 Juraj Entzenweiss († 1623), koncipista a expeditor Uhorskej komory
- 1623-1626 > Anna Jäger, vdova Juraja Entzenweissa, neskôr manželka Krištofa Partingera († 1632), prešorského richtára (1/2 domu)
- 1623-1629 Alžbeta Entzenweissová, manželka Mateja Gancs-Gancsházyho († 1629), účtovného koadjuktora Uhorskej komory (1/2 domu)
- 1629-1653 > Alžbeta Entzenweissová († po 1653), manž. Mareka Szentbenedekyho, seneckého tridsiatnika a hlavného účtovníka Uhorskej komory
- < 1659-1669 Marek Szentbenedeky († 1669) radca a hl. účtovník Uhorskej komory
- 1670-1684 Anna Katarína Szentbenedekyová a jej manžel Adam Angarano, notár v Uhorskej komore (1/2 domu)
- 1670-1706 > Alžbeta Szentbenedekyová († po 1706), predtím manželka Adama Mártonfalvaya, teraz manželka, neskôr vdova bárona Valentína Szenthého, uhor. podpalatína (1/2 domu, neskôr celý dom)
- 1672-1699 dom bol rezidenciou podmiestodržiteľa a podpalatína v hlavnom meste
- < 1710 Júlia Mártonfalvayová vdova Pavla Orbána († po 1698) pat. protonotára

- 1710 > Alžbeta Orbánová († 1736) a jej manžel barón Tomáš Maholányi († 1727), radca Uhorskej komory
- 1727 > Alžbeta, vdova Maholányiho, ich syn barón Tomáš Maholányi († 1749) a dcery Klára, Alžbeta a Júlia Maholányiové

**ORIEL WINDOW HOUSE IN PANSKÁ 26.
RESIDENCE OF ROYAL OFFICERS**
*(archontological identification of owners
of a house in the post-Moháč period)*

Frederik Federmayer

The historic topography of Bratislava is inseparable from the residences of noble families that were active in the city. Heritage and historic research of these buildings has not properly analysed the genealogy of their owners. The paper treats in detail the structure and line of owners as well as family relations of one of such noble residences that today still stands in Panská Street n. 26. From 1583 it was owned by royal officers and members of the Hungarian Chamber. The first owner was František Varallyay-Kirchdorffer, secretary of the Hungarian Chamber, who exchanged the house with Pressburg chapter. During the time this house was owned by his family, it probably underwent a reconstruction and the house received contemporary floor plan. The most important owner was baron Valentín Szenthe (+ 1699), for in his times the house became the residence of the royal vice-governor (1672–1681) and later on vice-palatine (1681–1699). The annex of the study comprises a detailed list of all owners of the residence in 1583–1749.